

Stanovisko spolku Spolu, z. s. k tzv. parametrizaci asistenta pedagoga

Na konci října 2022 zveřejnilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) návrh na změnu školského zákona, která obsahuje i tzv. parametrizaci pro zajištění asistentů pedagoga na školách. Jde o způsob jak na základě několika vybraných ukazatelů stanovit, kolik pracovních pozic asistent pedagoga bude stát na jednotlivých školách financovat jako standardní součást vzdělávací služby, ne jako tomu je doposud, tj. jako podpůrné opatření.

Pro asistenty pedagoga by mělo nově platit následující:

- Jako podpůrné opatření má být asistent pedagoga nadále přiznáván, ale ne už poskytován.
- Přiznávat asistenta pedagoga jako podpůrné opatření budou i nadále školská poradenská zařízení (dále jen „ŠPZ“).
- Asistent pedagoga nebude jako podpůrné opatření poskytován na základní škole a v družině, naopak bude poskytován ve školách mateřských a středních.

Co se týče **přiznávání, ale neposkytování asistenta pedagoga jako podpůrného opatření**, jde o stejnou situaci, v jaké jsou od ledna 2020 i děti ve školách pro děti se zdravotními handicap. Jestliže je dítě ve škole pro děti se zdravotními handicap a jeho konkrétní handicap neodpovídají druhu zdravotních handicapů dětí, pro které je škola zřízena, pak ŠPZ volí druhově nejbližší podpůrné opatření, kterým je další učitel pro práci s dítětem, tj. jde navíc i o výrazně finančně náročnější podpůrné opatření. Lze tak předpokládat, že v případě nemožnosti poskytovat podpůrné opatření asistent pedagoga, bude dětem přiznáván jako podpůrné opatření učitel i v tzv. běžných školách. Druh školy z podstaty věci není a ani nemůže být podpůrné opatření, protože podpůrné opatření je individuálním právním nárokem dítěte na „nezbytnou úpravu“,¹ ne institucionálním plošným personálním zajištěním vzdělávání.

Individuální vzdělávací potřeby dětí při vzdělávání nelze saturovat plošnými systémovými opatřeními, neboť tato plošná opatření mají sloužit a vést ke zvýšení celkové kvality vzdělávacího systému, ne k individuální podpoře, která je právním nárokem jednotlivce. Proto plošná opatření, která mají saturovat individuální potřeby, nemohou být ani dostatečně efektivní a bude tak automaticky docházet i ke snížení efektivity vynaložených finančních prostředků.

ŠPZ budou i nadále podpůrné opatření asistent pedagoga přiznávat včetně počtu hodin práce s dětmi, pouze už nebudou uvádět informaci o způsobu financování. To bude dáno obecným financováním provozu škol. Ředitelé škol budou přiřazovat asistenty pedagoga ke konkrétnímu dítěti a určením počtu hodin práce asistenta v konkrétní třídě tak de facto rozhodnou o stupni podpůrného opatření, který je však už určen ze strany ŠPZ v souladu se školským zákonem (§ 16 odst. 4). Pokud škola nebude mít na základě tzv. parametrizace dostatek finančních prostředků, pak nebude schopna pokrýt určenou míru podpory. To se negativně odrazí na efektivitě samotného vzdělávání. Děti, které jsou vnímány už v současnosti jako náročnější na vzdělávání, se stanou pro školy ještě náročnějšími, protože žádným plošným opatřením nelze plně kompenzovat individuální potřeby konkrétního jednotlivce.

Podle analýzy *Zkušenosti rodičů dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*, kterou pro spolek vypracovala organizace PAQ Research,² už dnes dochází k tomu, že zákonní zástupci každého pátého

¹ Podpůrné opatření je definováno v § 16 odst. 1 školského zákona jako nezbytná úprava.

² Viz analýza *Zkušenosti rodičů dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*, březen 2022, str. 7 a 17 zde: <http://www.spoluskola.cz/aktuality/analiza-mapujici-praxi-skol-a-skolskych-poradenskych-zarizeni-ve-vztahu-k-zaclenovani-znevychodnenych-deti-do-skol>).

dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“) čelí výzvám ze strany škol, ŠPZ i zákonných zástupců spolužáků k přestupu na jinou školu nebo k odchodu do individuálního (domácího) vzdělávání. Polovina z těchto dětí skutečně ze školy, na které se doposud vzdělávaly, odchází. Současně už při zápisu dětí se SVP do 1. ročníku základní školy je požadavek škol na zajištění další asistence druhým nejčastějším požadavkem, kterým podmiňují školy přijetí dítěte. V tomto případě jde navíc o přímý protizákonný postup jakékoli školy, protože podmínka pro přijetí k základnímu vzdělávání je pouze jediná – dosažení 6 let a pokud je škola pro dítě školou spádovou, pak i trvalý pobyt ve spádovém obvodu školy. Nic více.

Asistent pedagoga nebude jako podpůrné opatření poskytován pouze na základní škole a v družině, naopak bude poskytován ve školách mateřských a středních. Asistent pedagoga jako podpůrné opatření tak nemá být dětem poskytován právě jen při základním vzdělávání a v družině, tj. jde o krok, který zasáhne děti po nejdelší dobu vzdělávání a navíc v té fázi, která je pro jejich další směřování na vzdělávací dráze nejdůležitější. Neposkytování asistenta pedagoga v družině pak negativně zasáhne do profesních možností pečujících osob, kterými bývají především ženy. Jde proto o přímou překážku při sladování soukromého a rodinného života, která má genderový charakter.

MŠMT tak v případě tzv. parametrizace asistentů pedagoga:

- *Zaměňuje dvě rozdílné věci: plošné standardní zajištění výuky dalším pedagogickým pracovníkem a poskytování individuální nezbytné úpravy při vzdělávání – podpůrné opatření. Obě opatření existují samostatně a nezávisle na sobě, jsou komplementární, ale nejsou vzájemně zaměnitelná, protože pak neplní správně funkci, kterou plnit mají.*
- *Asistent pedagoga jako podpůrné opatření a asistent pedagoga jako součást personálního standardu škol plní rozdílné úlohy, pokud by tomu tak nebylo, neexistovala by ani možnost zaměňovat podpůrné opatření a personální zajištění vzdělávání, protože ten není, na rozdíl od podpůrného opatření, individuálním nárokem.*
- *Neposkytování asistenta pedagoga jako podpůrné opatření jen na základních školách a v družině včetně škol pro děti se zdravotními handicapami znemožňuje přístup k zájmovému vzdělávání dětí a ve svém důsledku omezuje ekonomickou aktivitu minimálně jednoho z rodičů, což vede ke zhoršení ekonomické situace rodin těchto dětí.*

Shrnutí: Spolek podporuje snahu MŠMT zvýšit personální standard vzdělávání na základních školách o asistenty pedagoga, např. i za využití parametrizace. Ke zvýšení personálního standardu vzdělávání na základních školách ale nedojde, pokud nezůstane současně zachována i individuální podpora konkrétních dětí. V takovém případě naopak hrozí snížení kvality vzdělávání, protože plošná opatření ze své podstaty nejsou schopna plnit funkci opatření přesně zacílených – individuálních. V té souvislosti je potřebné obnovit poskytování podpůrného opatření asistent pedagoga i ve školách pro děti se zdravotními handicapami (uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona) a v případě ostatních podpůrných opatření provázat jejich poskytování na druh zdravotních handicapů, pro které je škola zřízena a druhem zdravotních handicapů dítěte.